Repertoriul jurisprudenței

ORDONANȚA CURȚII (Camera a zecea)

14 noiembrie 2013 *

„Trimitere preliminară — Spațiul de libertate, securitate și justiție — Convenția de la Bruxelles — Cooperare judiciară în materie civilă — Regulamentul (CE) nr. 44/2001 — Articolul 5 punctul 1 litera (b) — Competență judiciară — Competențe speciale — Materie contractuală — Noțiunea «prestare de servicii» — Contract de depozit”

În cauza C-469/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Handelsgericht Wien (Austria), prin decizia din 17 septembrie 2012, primită de Curte la 22 octombrie 2012, în procedura

Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH

împotriva

Olbrich Transport und Logistik GmbH,

CURTEA (Camera a zecea),

compusă din M. Juhász, președinte de cameră, domnii A. Rosas (raportor) și D. Šváby, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH, de M. Stögerer, Rechtsanwalt;

— pentru guvernul austriac, de C. Pesendorfer, în calitate de agent;

— pentru guvernul elen, de S. Chala și de L. Kotroni, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de M. Wilderspin și de W. Bogensberger, în calitate de agenți,

având în vedere decizia, luată după ascultarea avocatului general, de a se pronunța prin ordonanță motivată, în conformitate cu articolul 99 din Regulamentul de procedură al Curții,

dă prezenta

* Limba de procedură: germana.

Ordonanță

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 5 punctul 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Krejci Lager & Umschlagsbetriebs GmbH (denumită în continuare „Krejci Lager”), societate de drept austriac, pe de o parte, și Olbrich Transport und Logistik GmbH (denumită în continuare „Olbrich Transport”), societate de drept german, pe de altă parte, în legătură cu plata prețului solicitat pentru depozitarea unor mărfuri într-un spațiu din Viena (Austria).

Cadrul juridic

Convenția de la Bruxelles

3 Potrivit articolului 5 punctul 1 din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Convenția din 29 noiembrie 1996 privind aderarea Republicii Austria, a Republicii Finlanda și a Regatului Suediei (JO 1997, C 15, p. 1, denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles”):

„Pârâtul domiciliat pe teritoriul unui stat contractant poate fi acționat în justiție, într-un alt stat contractant:

1. în materie contractuală, în fața instanței locului în care obligația a fost sau trebuie executată [...]”

Regulamentul nr. 44/2001

4 Potrivit considerentului (11) al Regulamentului nr. 44/2001:

„Normele de competență trebuie să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului și, astfel, trebuie să fie întotdeauna disponibilă, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt factor de legătură. [...]”

5 Considerentul (12) al Regulamentului nr. 44/2001 prevede:

„În afară de instanța domiciliului pârâtului, trebuie să existe și alte instanțe autorizate în temeiul unei legături strânse între instanță și litigiu sau în scopul bunei administrări a justiției.”

6 Potrivit considerentului (19) al Regulamentului nr. 44/2001:

„Trebuie asigurată continuitatea între Convenția de la Bruxelles și [...] regulament, fiind necesar să se prevadă unele dispoziții tranzitorii în acest sens. Aceeași necesitate a continuității trebuie garantată cu privire la interpretarea Convenției de la Bruxelles de către Curte [...]”

7 Normele de competență stabilite în Regulamentul nr. 44/2001 figurează în capitolul II din acesta, care cuprinde articolele 2-31.

8 În capitolul II, secțiunea 1, intitulată „Dispoziții generale”, articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 prevede:

„Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor statului membru în cauză.”

9 Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001 prevede:

„Persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru pot fi acționate în justiție în fața instanțelor unui alt stat membru numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-7 din prezentul capitol.”

10 În secțiunea 2 a aceluiași capitol II, intitulată „Competențe speciale”, articolul 5 din Regulamentul nr. 44/2001 prevede:

„O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru:

1. (a) în materie contractuală, în fața instanțelor de la locul în care obligația care formează obiectul cererii a fost sau urmează a fi executată;

   (b) în sensul aplicării prezentei dispoziții și în absența vreunei convenții contrare, locul de executare a obligației în cauză este:

   — în cazul vânzării de mărfuri, locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie livrate mărfurile;

   — în cazul prestării de servicii, locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie prestate serviciile”;

   (c) în cazul în care nu se aplică litera (b), se aplică litera (a) [...]”

11 În secțiunea 6 a capitolului II menționat, intitulată „Competențe exclusive”, articolul 22 din Regulamentul nr. 44/2001 prevede:

„Următoarele instanțe au competență exclusivă, indiferent de domiciliu:

1. în materie de drepturi reale imobiliare sau de închiriere a unor imobile, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia este situat imobilul.

[...]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

12 Krejci Lager, cu sediul în Viena, a formulat o acțiune la Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Tribunalul Comercial Cantonal din Viena), prin care a solicitat obligarea Olbrich Transport, cu sediul în Gornau (Germania), la plata unei sume corespunzând prețului de depozitare a unor mărfuri într-un spațiu din Viena care îi aparține. Această sumă privește perioada corespunzătoare săptămânilor calendaristice 40-52 din anul 2008. Prețul de depozitare a fost stabilit de reclamantă la 325 euro.

13 Bezirksgericht für Handelssachen Wien a declarat că este necompetentă din punct de vedere internațional și a respins acțiunea. Această instanță a considerat că acțiunea trebuia să fie introdusă, conform articolului 5 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, la instanța de la locul de executare a obligației contractuale în litigiu. Această obligație ar implica plata prețului de depozitare, care constituie o datorie în bani corespunzătoare dreptului pe care se întemeiază acțiunea.

14 Potrivit aceleiași instanțe de prim grad de jurisdicție, datoriile în bani precum cea în discuție în litigiul principal trebuie să fie calificate, în conformitate cu dreptul austriac, ca fiind „datorii expediabile” („Schickschulden”) și sunt plătibile la domiciliul debitorului. Astfel, „locul în care obligația care formează obiectul cererii [...] urmează a fi executată”, în sensul articolului 5 punctul 1 litera (a) din Regulamentul nr. 44/2001, s-ar afla în Germania și, în consecință, instanțele austriece nu ar fi competente să se pronunțe asupra acțiunii principale.

15 Reclamanta din litigiul principal a declarat apel împotriva acestei hotărâri la Handelsgericht Wien (Tribunalul Comercial din Viena), afirmând că articolul 5 punctul 1 litera (a) din Regulamentul nr. 44/2001 nu este aplicabil faptelor în discuție în litigiul principal. În opinia sa, contractul de depozit reprezintă un contract de prestare de servicii. Prin urmare, locul de executare a unui asemenea contract este, conform articolului 5 punctul 1 litera (b) din acest regulament, locul în care este prestat serviciul. Din decizia de trimitere reiese că pârâta din litigiul principal susține, în schimb, că contractul de depozit nu presupune o prestare de servicii, ci punerea la dispoziție a unui spațiu.

16 Instanța de trimitere precizează că, într-o procedură al cărei obiect are o valoare mai mică de 5 000 de euro, judecă în ultimă instanță. Consideră însă că răspunsul la întrebarea privind interpretarea dreptului Uniunii nu este într-atât de clar încât să nu lase loc niciunei îndoieli rezonabile.

17 În aceste condiții, Handelsgericht Wien a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Un contract de depozit de mărfuri reprezintă un contract de «prestare de servicii» în sensul articolului 5 punctul 1 litera (b) din Regulamentul [...] nr. 44/2001 [...]?”

Cu privire la întrebarea preliminară

18 În temeiul articolul 99 din Regulamentul său de procedură, atunci când răspunsul la o întrebare formulată cu titlu preliminar poate fi în mod clar dedus din jurisprudență sau nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile, Curtea, la propunerea judecătorului raportor și după ascultarea avocatului general, poate oricând să decidă să se pronunțe prin ordonanță motivată. Curtea consideră că trebuie să facă uz de această dispoziție în prezenta cauză.

19 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 5 punctul 1 litera (b) a doua liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că un contract de depozit de mărfuri reprezintă un contract de prestare de servicii în sensul acestei dispoziții.

20 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că articolul 5 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 prevede o normă de competență specială referitoare la materia contractuală. Atribuirea competenței speciale menționate, a cărei alegere depinde de o opțiune a reclamantului și care completează criteriul general de competență a instanței de la domiciliul pârâtului, este motivată de existența, în anumite ipoteze bine determinate, a unei legături strânse între o contestație și instanța chemată să se pronunțe asupra acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 iulie 2009, Rehder, C-204/08, Rep., p. I-6073, punctul 32).

21 Este necesar să se arate că, potrivit jurisprudenței Curții, reclamantul beneficiază de instanța de la locul de executare a contractului, chiar dacă încheierea contractului care se află la originea acțiunii face obiectul unui litigiu între părți (a se vedea în ceea ce privește Convenția de la Bruxelles, Hotărârea din 4 martie 1982, Effer, 38/81, Rec., p. 825, punctul 8).

22 Atunci când contractul în litigiu are ca obligație specifică vânzarea de mărfuri sau prestarea de servicii, articolul 5 punctul 1 litera (b) din Regulamentul nr. 44/2001 prevede că o persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție, în temeiul unui asemenea contract, în fața instanței de la locul dintr-un alt stat membru în care obligația care formează obiectul contractului menționat a fost sau ar fi trebuit să fie executată. Astfel, în ceea ce privește locul de executare a obligațiilor care izvorăsc din contracte de prestări de servicii, regulamentul menționat definește în mod autonom, la articolul 5 punctul 1 litera (b) a doua liniuță, acest factor de legătură, pentru a consolida obiectivele de unificare a normelor de competență judiciară și de previzibilitate (a se vedea în acest sens Hotărârea Rehder, citată anterior, punctele 33 și 36, precum și Hotărârea din 11 martie 2010, Wood Floor Solutions Andreas Domberger, C-19/09, Rep., p. I-2121, punctele 23 și 26).

23 Din informațiile transmise Curții de instanța de trimitere rezultă că contractul în discuție în cauza principală privește depozitarea unor mărfuri. Această din urmă instanță precizează, printre altele, că, în situația în care mărfurile pârâtei din litigiul principal, societate de drept german, au fost depozitate într-un spațiu situat în Austria, trebuie să rezolve problema competenței sale internaționale.

24 Pentru a afla dacă o asemenea situație intră în domeniul de aplicare al articolului 5 punctul 1 litera (b) a doua liniuță din Regulamentul nr. 44/2001, trebuie aflat dacă depozitarea de mărfuri reprezintă o „prestare de servicii” în sensul acestei dispoziții.

25 Trebuie să se constate că aceasta este situația.

26 Astfel, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței Curții, noțiunea de servicii, care figurează la articolul 5 punctul 1 litera (b) a doua liniuță din Regulamentul nr. 44/2001, presupune cel puțin ca partea care le prestează să efectueze o activitate determinată în schimbul unei remunerații (Hotărârea din 23 aprilie 2009, Falco Privatstiftung și Rabitsch, C-533/07, Rep., p. I-3327, punctul 29).

27 În această privință, astfel cum arată guvernele austriac și elen, precum și Comisia Europeană în observațiile lor scrise, trebuie arătat că elementul preponderent al unui contract de depozit este faptul că depozitarul se obligă să depoziteze bunurile în cauză în contul celeilalte părți la contract. Astfel, acest angajament implică o activitate determinată care constă, cel puțin, în primirea bunurilor, păstrarea lor într-un loc sigur și restituirea lor în stare corespunzătoare celeilalte părți la contract.

28 În ceea ce privește argumentul potrivit căruia contractul în discuție nu ar avea ca obiect decât simpla închiriere a unui spațiu, trebuie arătat că, în cadrul unei proceduri prevăzute la articolul 267 TFUE, care este întemeiat pe o separare clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, orice apreciere a situației de fapt este de competența instanței naționale. Curtea, în special, nu este abilitată să se pronunțe decât cu privire la interpretarea sau la validitatea unui text al Uniunii pornind de la faptele care îi sunt indicate de instanța națională (Hotărârea din 8 mai 2008, Danske Svineproducenter, C-491/06, Rep., p. I-3339, punctul 23, precum și Hotărârea din 10 noiembrie 2011, X și X BV, C-319/10 și C-320/10, punctul 29).

29 Or, potrivit informațiilor care reies din decizia de trimitere, contractul în discuție în cauza principală nu privește închirierea unor spații, ci depozitarea unor mărfuri. Pe de altă parte, pe lângă faptul că Curtea nu are competența de a pune în discuție această apreciere a situației de fapt, este necesar să se arate că competența judiciară referitoare la acest prim tip de contract este, în orice caz, reglementată de articolul 22 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, referitor la competența exclusivă în materia închirierii de imobile (a se vedea, în ceea ce privește Convenția de la Bruxelles, Hotărârea din

15 ianuarie 1985, Rösler, 241/83, Rec., p. 99, punctul 24, precum și Hotărârea din 26 februarie 1992, Hacker, C-280/90, Rec., p. I-1111, punctul 10), potrivit căruia au competență numai instanțele din statul membru pe teritoriul căruia este situat imobilul.

30 Prin urmare, având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 5 punctul 1 litera (b) a doua liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că un contract de depozit de mărfuri precum cel în discuție în cauza principală reprezintă un „contract de prestare de servicii” în sensul acestei dispoziții.

Cu privire la cheltuielile de judecată

31 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a zecea) declară:

Articolul 5 punctul 1 litera (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că un contract de depozit de mărfuri precum cel în discuție în cauza principală reprezintă un „contract de prestare de servicii” în sensul acestei dispoziții.

Semnături